

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

MUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA.

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

GIOVANNI LANDI

Los nostres vells filarmònichs
parlan d'aquest gran tenor
com parla de sa estimada
un enamorat fogós.

De sas notas admirables
ni rastre 'n queda tan sols;
pero queda y viu encara
son gloriosíssim recort.

CRONICA

CARLES GOUNOD

Aquí a Barcelona ahont ha tingut sempre tants admiradors l'òpera *Faust*, la mort de Carles Gounod ha produhit verdader sentiment.

Ab ell, com succehí ab en Wagner fá pochs anys, s'ha extingit del cel del art una estrella de primera magnitud.

Músich de vocació, se revelá com a tal desde sa infancia. La séva mare sigué 'l primer professor que tingué, y encare que després los pares de 'n Gounod tractaren de distreure 'l desitjosos de dedicarlo a altres estudis que tenian per més serios, ja 'ls sigué de tot punt impossible torsar l'impuls de las sévas aficions.

Tancat a un colégi, 'ls professors tenian ordre severa de no deixar-lo esplayar: res de música qu' estudihi llatí, qu' estudihi grech: la música es per ell un veneno.

Y 'l nen Gounod, d' amagat, no feya més que omplir de notas qualsevol paper que li queya a las mans. Un dia 'l director del colégi 'l sorprengué en aquesta ocupació, y se li antoixá corretjirlo aplicantli 'l principi del sistema homeopátich *similia similibus curantur*.

—Aquí tens paper pautat: aquí tens aquesta composició en vers: pòsala en música y a veure com te 'n surts. Pero aixó ho farás a l' hora del recreo: per tu avuy no hi ha diversió. ¿No t' agrada tant la música? Donchs fes música.

—A bodas me convidas—degué pensar lo jove colegial. Y posant má a la ploma, en un breu espay de temps, molt avants de que la campana senyalés que 'l recreo terminava, Gounod ja havia enllestit la feyna.

—A veure, probém lo que has escrit.

Y Gounod, acompanyantse ell mateix al piano, cantá 'l motiu que acabava de compondre.

Lo director del colégi, plé d' emoció, espurnejantli 'ls ulls, li doná una carinyosa abraçada dihentli:

—Seria una verdadera crueltat contrariarte: Déu t' ha cridat per aquí: fes música, fill méu, fes música y res més que música.

A l' edat de 19 anys guanyá en lo Conservatori 'l primer premi de composició y una plassa de pensionat a Roma. La primera obra séva que s' executá sigué una missa. Tant a Roma com a Paris alcansá aquesta composició un éxit inmens, ab la particularitat de que a Paris, al ser executada en la iglesia de Sant Eustaquí, la primera persona que 's presentá a felicitarlo, sigué 'l director del colégi, aquell mateix que li havia dit:

—Déu t' ha cridat per aquí: fes música, fill méu, fes música.

Gounod desde sos primers anys estava possehit de un temperament místich molt marcat. Sas composicions eran totas de carácter religiós: compongué un' altra missa a veus solas, estil Palestrina y després un preciós *Requiem*.

Corria l' any 51, contant uns trenta tres anys, l' edat de Cristo. L' idea de ferse capellá havia arrelat en lo séu esperit, estant a punt de realisarla, quan conegué a una dona de verdader talent, admiradora del geni del jove compositor. Era aquesta Madame Paulina Viardot. Sas relacions ab aquella dona exerciren en ell una influencia decisiva. Brillá en l' ánima trista de Gounod com un raig de sol, y en un instant cambiá de direcció: en lloch de anar a la iglesia, feu cap al teatro.

L' escena lírica contá desde llavoras ab un element poderós, com era 'l geni de Gounod. ¿Qui es capás de resistir las seduccions que ofereix lo teatro, ab las emocións del combat y ab las del triunfo? Las obras que s' executan en l' iglesia poden ser molt celebradas; pero no s' aplaudeixen com las executadas sobre l' escena. Y 'l verdader artista necessita las grans expansions fillas de aqueixa comunicació directa ab lo públich, pera sentir creixer més y més las alas poderosas del séu geni.

Gounod dedicá al teatro lírich los millors anys de la séva vida, desde 'l 51 al 67.

Las obras que successivament doná a la escena son las qu' enumerém a continuació:

Sapho (1851); *Ulises* (1853); *La nonne sanglante* (1854); *Le medecin malgré lui* (1858); *Faust* (1859); *Philemon et Baucis* (1860); *La reine de Saba* (1862); *Mireille* (1864); *La Colombe, Cinq Mars, Poliuto* y *Le tribut de Zamora* (1866), y *Romeo et Juliette* (1867).

De totas ellas, la que li ha donat universal renom es *Faust*.

Estrenada a Paris ab gran éxit, en breu havia de volar per damunt de totas las fronteras, exteñentse per tot lo mon. ¿Qui no l' ha sentida cantar? ¿Qui no l' ha celebrada ab tota l' ánima?

Per 6,00 franchs vá vendrela a un editor. Aquest, a horas d' ara, n' ha tret més de dos milions.

Algunas de las óperas restants han sigut també representadas ab molt éxit; pero sense lograr cap la popularitat de *Faust*. Varias d' ellas figuran continuament en los cartells dels teatros lírichs de Fransa. Tal vegada ara que Gounod es mort, aixamplarán los séus dominis. No sería, certament, aquest lo primer cas de que la pérdua de la vida material se converteix en l' impuls decisiu de una obra artística. Parli sino l' autor de *Carmen*, lo desventurat Bizet.

* * *

Las inclinacions místicas del mestre Gounod están perfectament accentuadas en totas las sévas produccions. Tothom sab la part considerable que tenen en l' ópera *Faust*, en la qual sols adoptá de Goethe l' argument del poema del mateix nom y no l' esperit que l' anima. Aquest esperit está, sens dupte, més fidelment retratat en lo *Mefistófeles*, de Arrigo Boito.

Pero Gounod tenia personalitat propia y no podía desmentirla. Aquest sello personal brilla en totas las sévas inspiracions. Sas melodías, sa armonisació, fins la manera d' orquestrar son del mestre y de ningú més.

Lo séu geni té dos distintius: la delicadesa y la forsa d' expressió. No en vá era un adorador de Mozart. Lo respecte y l' admiració que li professava, los tenian alguns per una verdadera monomanía.

Un dia Wagner afegí una part de trompetas a la sinfonia ab coros de Beethoven, alegant que si aquest hagués viscut un sigle més tart, també ho hauría fet. Gounod protestá contra tal abús, posant de relléu y enaltint en una carta oberta 'l respecte a que son acreedores los grans mestres que 'ns han precedit, lo mateix baix l' aspecte musical, que baix lo punt de vista histórich.

Las obras religiosas de Gounod han tingut encare més fortuna que las sévas produccions teatrals. Parlin sino sos grandiosos oratoris *Gallia*, *Redempció*, *Nazareth* y otras. Parli sobre tot la séva encisadora *Ave María*, modelo d' elegancia y d' efusió.

Distintas vegadas anunciaren los periódichs que

'l mestre anava a coronar la seva carrera tancant-se a un convent. Com si ho hagués fet. Retret vivia, aïslat, casi fora del mon. Contava ja 75 anys d'edat; pero treballava encare.

Aquell afany de comprendre que havia sigut la delicia y l'encant de la seva edat juvenil, era en la tardor de la seva existencia, un perdurable estiuhet de Sant Martí.

Una missa de *Requiem* sigué la postrera composició que trassá la seva inspirada ploma. Estava a punt de ferla executar, quan la mort vingué a sorprendrel.

Matiner com era, s'havia llevat pera donar algunes instruccions a un organista encarregat de l'execució. L'organista tocava la composició que es sumament hermosa, segons diuen: Gounod la cantava. De repent s'extingí la seva veu: l'organista's girá creyent que s'havia perdut y ni temps tingué per estendre 'ls brassos y evitar que 'l cos del mestre, ferit de un atac de apoplegia cerebral fulminant, caygués desplomant a terra.

Dos ó tres dies després, y havent sigut de tot punt ineficassos los ausilis de la ciencia, sucumbia l'insigne compositor, coincidint la seva mort, ab l'entusiasme que en tot Fransa ha despertat la visita de l'esquadra russa.

¡Quin contrast!

Entre las festas patrióticas de dos grans nacions, preludi tal vegada de una terrible guerra, ha exhalat l'últim alé un dels primers compositors del present sigle.

Grandiosa y terrible podrá ser la sinfonía mortífera de la próxima guerra europea, que ha de tenir per instruments los bramuladors canóns y per accents los desgarradors ¡ays! de milers de ferits... y no obstant, sigan los que's vulgan los seus resultats definitius ¿podrán aquests compararse may ab las conquistas realizadas per l'inmortal autor de una ópera com lo *Faust*, que s'ha passejat per tot lo mon, de victoria en victoria, provocant per tot arreu fermes corrents de universal entusiasmo?

P. DEL O.

¿QUE VOLS FERHI?

(SONET)

¿Sents Concepció? No 'm vinguis ab musicas,
¡Del que vas fer un jorn te 'n penedeixes!
¡Ay tonta, mes que tonta! may tas queixas
podrán impresionarme; en va prédicas.

No m'agrada un amor tan plora-micas:
ara 't sab greu *alló* perque coneixes
lo resultat que dona ¡Si ho mereixes!
Un altre cop sabrás allá hont te ficas.

Y... ¿qui sab si jo sol ne tinch la culpa?
La part mes grossa jo ja se qu'es teva
¡tal volta altres l'honor t'han fet a trossos!

Vaja, que 'l teu pecat no té disculpa
ja sabs donchs lo que penso filla méva,
¡qui s'ha menjat la carn que's menji 'ls ossos!

EMILI COLL.

ALREDEDOR D' UN PARAYGUAS

Ell se passeja tot sol.

(*Ell* es... qualsevol individu. No li posém nom, per economia, perque ara fins lo batejar costa quartos.)

Fa un dia espléndit; apasible, seré, tranquil: sembla que may més ha de ploure.

No obstant, allá al lluny del horisó s'aixeca un petit núvol. Pero ell no 'l veu y continúa passejant.

De sopte ¡ay! ¿qu' es aixó?

—¡Ara cauhen gotas! Veyéu qui's fía del temps. No hi ha res com l'atmosfera... y las donas, per sapiguer enganyar als homes. Y que sembla que s'hi posa de serio. ¡Anda, salero! Ara si que 'l vi anirá barato... ¡Quin modo de caure aygua!... ¿Cóm ho faig, solet y deseparat, en mitj d'aquest xubasco? ¿Ahont me fico? ¿De quina manera ho arreglo?... ¡Ah! Encara hi ha Providencia... y botigas de parayguas! Precisament aquí 'n venen. Entrém'hi: las circunstancias s'han de pendre del modo que's presentan... y las plujas igualment. Nada... ¡já dintre!—

Entra en l'establiment, s'espolsa com un gos de Terranova quan surt de l'aygua, y escampa per la botiga una mirada de satisfacció.

Lo dependent:—¿Qué se li ofereix?

Ell:—¿Y gosa preguntarm'ho? ¿Qué vol que se li ofereixi a un mort de gana? Pa... ¿Qué ha de demanar un home que's troba sorprés per la pluja al mitj del carrer? Un parayguas.

—Perfectament: la gotellada no 'l podia haver atrapat en millor puesto. Aquí trobará vosté lo que necessita.

—Es que jo necessito un parayguas fort, bo, de confiança, que no's talli, ni esquixi... ni costi gayres diners.

—Déixiu per mi: já veurá com desseguida li endavino 'l gust —

(La pluja continúa ab una afició alarmadora.)

—Veji aquest: seda pura, ballena pura, bastó de canya pura...

—¡Quánta puresa! Sembla una funció de las *Hijas de María*... ¿Cóm s'obra aixó? ¿Qué no es pura la molla? Va molt forta.

—Es que vol una mica de práctica. Tingui; pitji aquí; més, més encara...

—¡Borrango! Es un parayguas de camálích. Més m'estimaria carregarme un *mundo* que haver d'obrir aixó. No sé si val més mullarse, que suar d'aquesta manera... Fora, fora: búsquimen un altre.

—Aixó ray, no renyirém per tan poca cosa. Miri, aquest farà per vosté... Seda pura...

—Ja, ja: ja ho sé: y ballena pura, canya pura...

—No: 'l bastó d'aquest es de... de fusta natural... imitació d'ébano.

—¿S'obra bé?

—Admirablement. ¿Veú? Com qui dispara un revólver...

—¡Es dir qu' es un parayguas de foch!... ¿No s'ha de demanar pas llicencia per portarlo?

—Vaja... ¿qué me 'n diu? Es un article de primera.

—¡Psé! No 'm desagrada del tot... ¿Quánt val?

—Sis duros.

—¿Qué diu? ¿Sis duros? ¿Aquest sol... ó la dotzena?

—Es un parayguas de trenta pessetas: ní un xavo menos.

—¡Tingui, tingui! ¡Deu me 'n guart de gastar-me tants diners ab una cosa que...

(Fa un tro espantós: la pluja apreta més que may.)

—Ja li dich: son sis duros. Preu fixo.

—Pero... ¡redimontri, quina manera de ploure! ¿No me 'n rebaixará alguna cosa?

—Impossible. No's pot donar menos de trenta pessetas.

RES DEL MORO!

— ¡S' hauria de derribar aixó!
— ¡Just! Y que 's fassi la casa á la cristiana.

— ¿Abajo aquest frontis?
— ¡Abajo!

— Pero, home, consideri que...
(La pluja augmenta una mica més.)
— Ja veurá; miri en un' altra casa. Desde ara li asseguro que si 'l troba més barato jo li dono aquest de franch.
— Si, es bona ocasió ara per fer semblants averiguacions...
(La pluja comença a minvar.)
— ¿Qué hi diu? ¿se 'l queda?
— No, per sis duros me sembla excessivament car.
(Plou menos.)
— ¿Quánt ne donaria vosté?
— ¿Jo?... ¿No diu qu' es preu fixo?
— Bé; aixó 's diu per la serietat del establiment; pero quan un comprador es considerat y 's posa á la rahó...
(Segueix disminuhint la pluja.)
— ¿Per quin preu podria donármel, fenthi desde luego tota la rebaixa possible?
— Per...
(Apenas plou.)
— Digui...
— Per... cinch duros.
— ¡Ca! Encara 'l trobo car.
— Pero, home, miri que de parayguas com aquest... ¿Quánt ne promet vosté, donchs?
— ¿Jo?... Quatre duros... pero...
— Tingui.
— Esperis...
(Treu la mà al carrer: no cau ni una gota. Mira al cel: está seré.)
— Ja veurá, fet y fet, ara en compte de servir-me, encare 'm faria nosa... Deixémho corre per avuy: ja 'n parlarém un altre dia.

— ¿Ni per quatre duros?
— ¿No plovent? ¿Ni de franch!... —
Lo dependent se queda ab un pam de nas. —
Ell surt al carrer y continúa passejantse com si res hagués succehit.

A. MARCH.

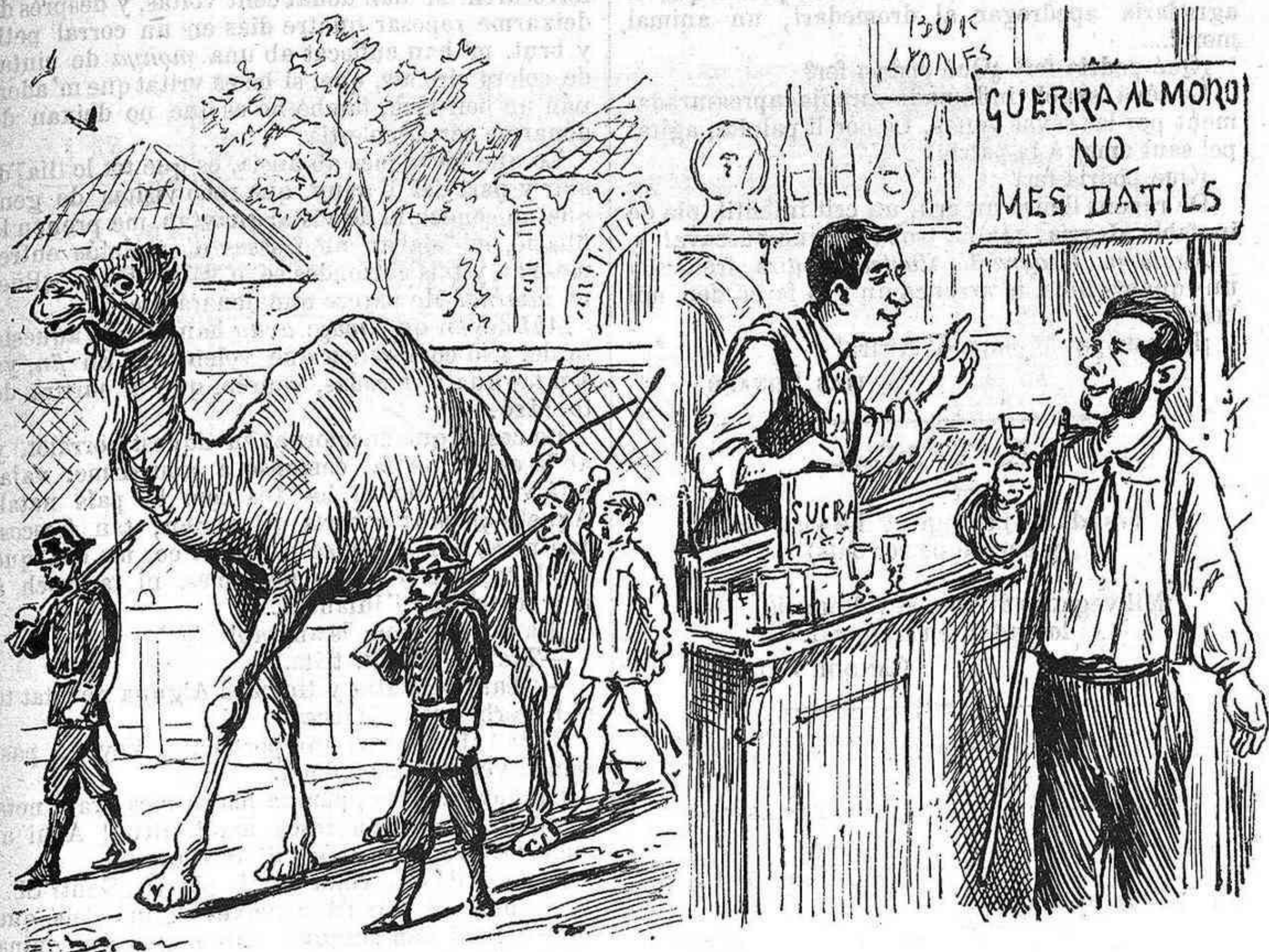
¡ DEMANA !

A LA SRTA. J. CASTELLÁ Y C.

— ¿Ets poeta? ni vas di un día.
— Si en no tení una pesseta consistis lo ser poeta,
¡com en Shkespeare jo ho seria!
Més deixant rahons á part,
te diré, Juaneta maca,
qu' encar que curt de butxaca faig versos, en bó ó mal art.
Per probarte que 'n sé fer
¿vols que 't fassi una quintilla?
¿vols alguna redondilla?
¿vols algún sonet, potser?
¿Desitjas un madrigal?
¿un idili? ¿una balada?
¿un poema? ¿una humorada?
¿alguna octava real?
¿vols un *grap*at de quartetas?
¡demana, dona, demana!
¡Versos ray! ¡de bona gana!
¡Aixis saber fer pesetas!

JAPET DE L' ORGANITAP

RES DE L' ÀFRICA!

La guardia civil acompanya al dromedari del Parch cap a la séva terra.

—Ja s' acabat alló del dàtil, Curro. Ara doném un terrosset de sucre.
—¡Bien, nano! Ets un patriota del hù!

UN PETIT PATRIOTA

Deu anys, ulls vius, cabell negre, temperament nerviós, en Pepet es lo qu' entre 'ls noys se 'n diu un valent... y entre 'ls homes també.

Densá que ha succehit aixó de Melilla, lo séu estudi está completament alborotat.

En Pepet hi ha portat la historia dels successos d' Africa, referintla ab tota la indignació d' una criatura acalorada, y 'ls séus companys s' ocupan més en conversar de cosas de moros, qu' en estudiar la llissó y resoldre 'ls problemas que 'l mestre 'ls dóna.

Avants d' entrar a la classe, durant la classe y al surtir de la classe, Melilla y 'ls moros no deixan de fé 'l gasto.

—¿Qué sabs més avuy?—preguntan los altres xavals a n' en Pepet, tot pujant la escala del col·legi.

—¡Oh!... Una pila de cosas. Diu que 'l govern ha fet anar a Melilla una fragata carregada de canons; que aviat hi marxará tota la caballería; y que a la nit los serenos van ab una escopeta carregada per si surtia algun moro.

—¿Qué vols dir que també n' hi ha per aquí?

—De dia no; pero podria ser que al ferse fosch ne vingués algun.—

Mentres dura la classe, en Pepet no para d' enraonar en veu baixa ab lo noy que té al costat.

—Señor Más—li diu lo mestre, adonantse de la xerramenta:—haga V. el favor de no distraerse.

¿De qué está V. hablando con tanto misterio?

—De nada.

—¿No? ¡Si yo le estoy viendo!

—No señor: no más decía que los moros....

Lo mestre ha de corre a tallarli 'l discurs, perque en Pepet comensa a explicar l' historia de lo de Melilla, y amenassa no haverla acabada a l' hora de plegar.

—Bueno, bueno; déjese de bombas y de riffeños: eso es para los hombres.—

En Pepet li dóna una mala mirada, baixa 'l cap y calla.

A la classe d' Historia d' Espanya, 'l professor li pregunta:

—Señor Mas: ¿cuáles fueron los bárbaros que invadieron nuestra nación?

—Los moros.

—Antes que éstos....

—Los riffeños....—

No se 'l pot treure d' aquí: té 'ls africáns incrustats en la fibra més delicada del cervell.

Quan surt d' estudi y 's troba a casa séva sol, comensa a capficarse, donant voltas a una idea que constantment lo persegueix.

¡Si ell pogués fer una valentia, una heroycitat qualsevol! ¡Si ell trobés la manera de manifestar ostensiblement l' odi que 'ls africáns li inspiran!

A ser un home, sentaria plassa; pero ¡es tan criatura! Ni per corneta 'l voldrian.

Per un moment ha acariciat lo projecte d' arribarse al Parch y tirar unas quantas pedradas al dromedari de la colecció zoológica; pero la cosa es

una mica exposada: los vigilants lo veurian y probablement li estirarian las orellas. ¡Tant que li agradaria apedregar al dromedari, un animal moro!....

¿Qué podria fer? ¿Qué podria fer?

La séva sanch inflamada circula apressuradament per las sévas venas. Lo cor li palpita, agitat pel sant amor á la patria....

¿Qué podria fer?

De repent llessa un crit, un crit infantil, ple de inefable alegría. ¡Ja ha trobat lo que buscava!

Agafa la *Geografia ilustrada*, gira frenétich uns quants fulls, n'arrenca un y 'l fa en deu mil bossins.

¡Ha estripat lo mapa d' Africa!

MATÍAS BONAFÉ.

À UNA

Vestida de pellingos t' he vist, Rosa,
(y encare potser dats)

¡Mil vegadas ditxosa si valguessis
lo que 'l téu trajo val.

CANDOR SALOMÉ.

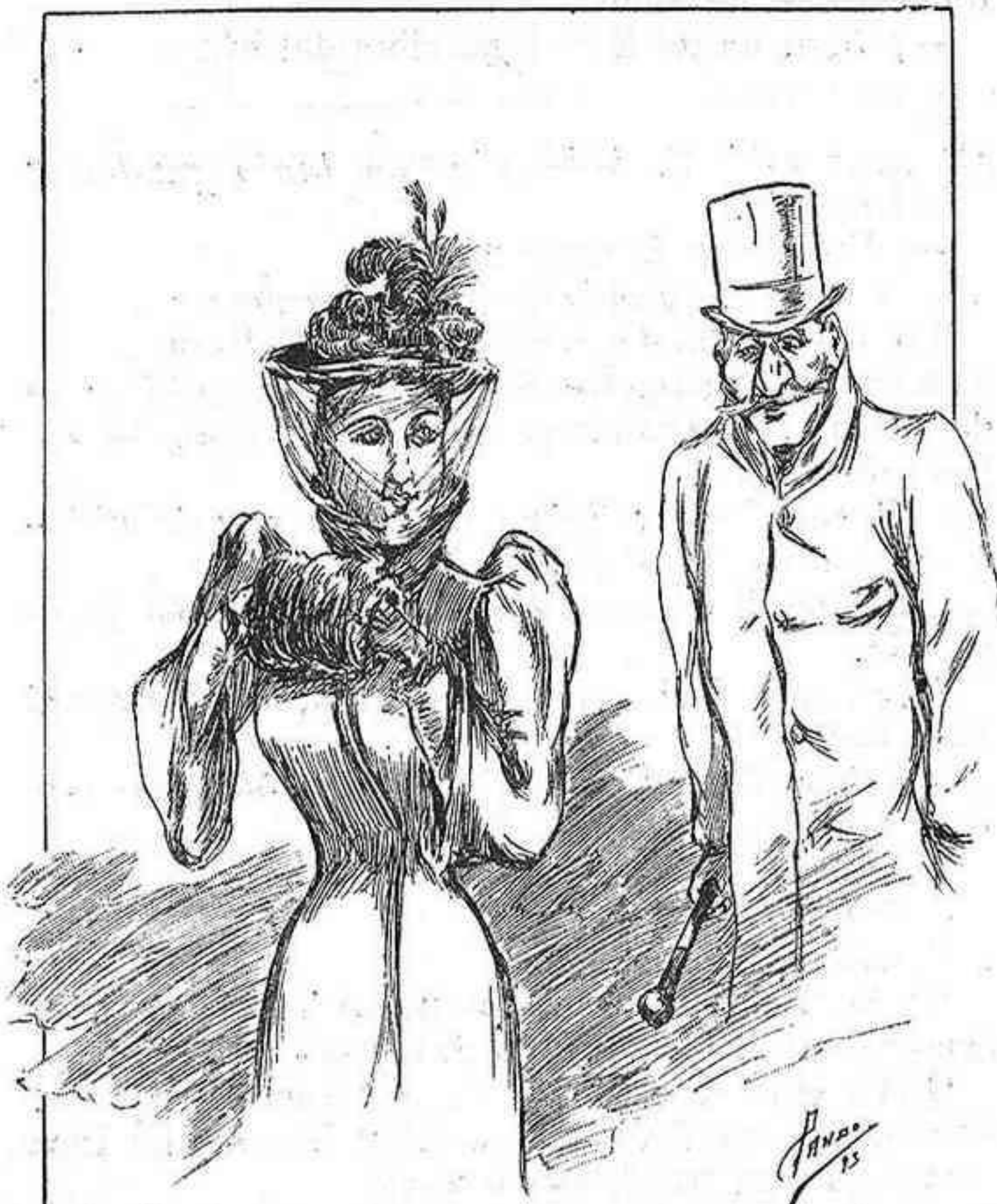
CORRIDA REAL

(IMPRESIÓN D' UN TORO EN PLASSA)

Ganas tinch de que aixó s' acabi.

Si se lo que d' uns quans dias estant fent ab mi,
que 'm fassin estofat.

DE CONQUISTA

—¿Vol fé 'l favor de no corre
d' aquest modo, si li plau?
Aturis y escolti un rato,
que soch un moro.... de pau.

M' han fet viatjar, encaixonat en un vagó del ferrocarril. M' han donat cent voltas, y després de deixarme reposar quatre dias en un corral petit y brut, m' han enfocat ab una *monya* de cintas de colors virolats, que, si be es vritat que m' adornan un bon xich, també ho es que no deixan de donarme certa molestia.

Lo que 'm te mes ab ànsia, es que tot lo dia d' ahir y part del d' avuy, que rebo visitas de gent que no coneix ni de vista: guaytan, me prenen la filiació, m' alaban ab frasses d' andalús entremesclat, y tots catxondos se 'n van dihent:—¡Buena lámina! Me parece que donará juego.

Ahí deyan que *avuy*: *avuy* han dit que aquesta tarde. ¡No comprench que volen dir! En *fin*, ya son las quatre tocadas, veurém que 'n surtirá de tot aixó.

Lo cas es que encofornat en aquest corralot, y ab la calor que fa, comenso á aburrirme: vaja, está vist que no hi 'ha res com lo país natal. Aquells *prados* coberts de verdor, tan frescos, tan purs, tan.... No se perque 'l cor me diu que no 'ls tornaré á veure may mes, ni tampoch á mos companys d' infancia....

¡La vritat es que 'ls anyoro!

—Trarati, trarati, trita....

—¡Ola! ¡Cornetins y timbals! Alguna novetat te d' haverhi qu' aixis tocan.

¡Calla! ¡Han obert una portella!.... Veyam, passem-la, veurém ahon dona.

¡Manoy! ¡Manoy! ¡Quina plassa mes gran, neta y rodona! ¡Ja m' engresca aixó! ¡Bruu! Aquí al menos se respira un xich d' ayre fresch.

¡Qu' es alló que volta tota la plassa! ¿Gent? Si... si. Si fins me sembla coneixe alguns dels que aquest matí han vingut á veurem. ¡Recristo quina gentada!

Veyam, donemhi un tom.

¡Hola! Allí veig un que vol fer broma; m' ensenya una cosa vermella y fuig. ¡Veyám si l' atrapo.

¡Rum!

¡Ca! Va molt *liquero*, sembla un *gánguil*.

Té, aquell altre vol imitarlo. ¡Aquest es grochl
¡Batua las banyas de l' avi! No 'n surten pochs de colors! ¡Sembla una tintoreria!...

Verdaderament tinch ganas d' estirar un xich las camas y de donar quatre cops de cap.

¿Quina hora deu ser? ¡Dos quarts de cinch! Si, no poden ser gayre mes. Donchs esperaré l' hora de sopar tot jugant á *saltá y corre*.

¡Bruu!... Espereume un xich, que vinch.

Psé, tothom corra.

Hola, ja se 'n acosta un tot *catxondo* ab un pal llarch com una *carrotxa*. Veyám que farà: deu ser algun joch nou aquest. Acostemshi: veurém qu' es.

¡Ansia! D un salt ha passat pe'l damunt meu com un llampech! Oh, pero ja t' he filat mano; tórnau á fer, veurás com t' enfilo.

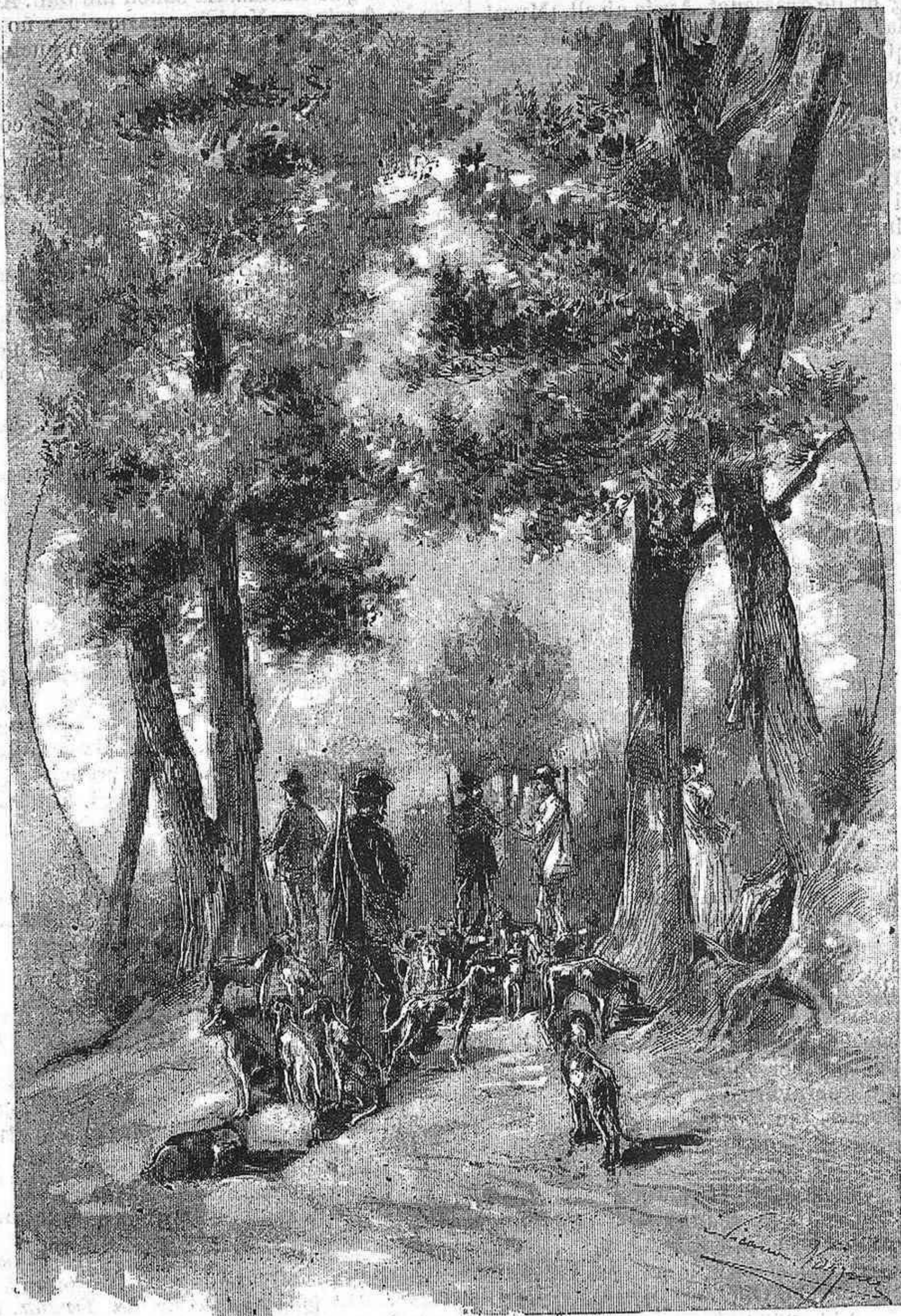
¡Ca! diu que no, no ho vol pas. Ja la sabs prou llarga per ser tant jove, carat!

¡Y ara! ¡Qu' es aixó! ¡Allí un caball! ¿També hi vols ser, tú? Mira que pendrás mal. ¡Qu' estás *maaagreee*! ¿Me vols creure? Feste donar una mirada, perque 'm sembla, ó molt m' equivoco, qu' estás *ull prés*.

¡Qué! No vols apartarte del joch! Tu mateix... Mira que hi perdrás diners. ¡No veus que t' aguantas per compromís? Me fas l' efecte d' un catre sense tela.

¡Qué remugas, qué remugas ab aquestas camas que semblan un joch de bitllas mal plantadas! Vaya, veta quan Dios, te desprecio, puf...

CATALUNYA PINTORESCA

MONTALEGRE (*Badalona*) La font dels castanyers

Encara *relinças!* Veyam si faig *bólit*. ¡Up!
 ¿Veus? Camas en l' ayre igual qu' un escarat que
 caygut de panxa al sol no pot girarse, espatega
 y... Recristo... quina *picada* vora 'l canó de las
 sopas. ¡Sanch! Si. ¡Ah, pillo! M' has punxat de
 traició. ¡Bruu! Espérat: veurás las tornas.

Abont ha anat? ¡Ah! Allí 'l veig, en aquell tros
 de *sombra*. ¡Juhéu!

No; no es pas ell... No implica, es de la matei-
 xa familia. Deu ser germá ó parent perque está
 tan magre ó mes qu' ell. Tú las *pagarás* totas
 juntas.

¡Sota manobre, que cau la gaveta!

¡Unuy! Altra punxada ¡Bruu!

¡Y que cou! ¡Viva Deu, que aixó no ho aguanto.
 ¡Bólit! ¡Saco! ¡toma! ¡Issa!

¿Vaya, esteu contents? Cinch caballs per fer
 butifarras. Ja ho deya que no 'm busquessin jochs.
 Lo cas es que ab aquesta hassanya tinch l' es-
 patlla mitj macada. Voldria reposar un poch.

¡Y ara! Que vol aquell amenassant ab dugas
 llapideras guarnidas ab paperets de colors? ¿Que
 m' ho diheu á mi, mestre? ¿Si? Voy.

¡Ah, si! ¡Es dir que després de catxondarte,
 fuges! Ja estás prou de broma. Acóstat, *guapo*,
 acóstat, ja torna... Mes aprop... mes... mes ¡areee!

¡Ay! ¡Muum! Aixó semblan *banderillas*. Pican mes que sangoneras. ¡Quin joch es aquest que no avisan quan se pot pendre mal! ¡Deu de Deu! Al primer que atrapi l' enfilo com un cargoll!

Allí 'n veig un de grassonet. Ansia ab ell. ¡Mum! ¡Altre vegada! ¡Quina sentida al bell mitj del clatell! ¡Bruu! ¡Oh, y la gent encare aplaudeix! ¡Qu' están d' humor! ¡Aplaudixen de véurem rabiós! ¡Vaya una gracia! ¿Y per veure aixó pot ser habéu donat diners?

¡Com me couhen las feridas! ¡Cristo quina picantó! ¡Uyuy! Un ó altre pagarà ma rabia. Ja veureu si hos faré corre.

¡Te, are xiulan y cridan perque sé defensarme! ¡Qué us pensabau qu' era algun *manso*?

Un darrera l' altre tots saltan aixó que 'ls serveix de *barrera*. Veyám si arribo. ¡Oyup!

¡Xoch!

Ja hi soch. ¡Quin carreró més estret y llarch! ¡Sembla una *cloaca*!

¡Ay la mare! Los de dalt me bastonejan impunement. ¡Cobarts! Jo 'us tingués en mitj de la plassa! Gran mal se 'n feu de ferme passar per las baquetas estant vosaltres á *contra barrera*. Baixeu valents, baixeu!

Ah, per fi veig una travessia! Giraré per ella y me 'n aniré cap á sopar, que ja deu ser hora. Un altre dia que torni per aquests encontorns ja me las pagarán totas plegadas.

¡Bo! Ja torno á ser á la plassa d' avants! ¡Qui ho enten aixó!

¡Qué! ¿Ja s' acosta aquell de las llapideras? Vaja, ja n' hi ha prou. No veus que ab las que porto clavadas en l' esquena semblo un ball de bastons. Oh, y la música toca! Deu anar á só d' orga aixó. Espavilat donchs, que t' espero.

Ah, vols que vinga? Voy.... ¡Bruu!....

Ayy! si 't descuidas.... Valgat las *curriolas*, que si no....

Vaja, ja n' hi ha prou: estich cansat y.... ¿qué? ¿qué vols? ¿Tornarhi? Mira que va de debó....

¡Ay! ¡Quina punxada més fina y reconsagrada! ¡Llamp del cell! ¡Aixó ja es massa! ¡Ja he acabat la paciència! ¡Bruu! ¡bruu!

—Tratari, tratari....

—Altre cop cornetins y timbalets de fira? Creyeu que no estich pas per *músicas*.

¡Tinch ganas d' esbravarme ab algú!

¡Olé! ¡Qui es aquest tan *jacarandoso* que s' acostata! ¡Es guapo! Si jo estés de broma li diria:—¡Viva tu mare! ¡Olé ya!

Y 'm sembla coneixel... Si, aquests *andámits*. aquesta cara.... No sé, pero 'm jugaria una *orella* que no es aquesta la primera vegada que 'l veig.

Ah! Ja hi caich! Aquest es un dels molts que ahir van venir á véurem. D' ell me 'n recordo més que de ningú, perque anava ab una *quadrilla* de companys tots vestits per un simil: jaquetilla *estreta* y sombreros *amples*. Si, si fins lo van anomenar varias vegadas: li deyan Gatini.... Saltini.... ini, ini ¡ah! Mazantini, si, Mazantini.

¡La vritat es qu' es simpátich!

¡Cóm se 'm *cuadral*! ¡Qué deu volguer fer ab aquest drap vermell que m' ensenya y aqueixa espasa tan lluhenta! ¿Fará 'l mateix que 'ls demés? Veyám.

Un, dos, tres, quatre.

¡Ma noy! ¡Quins *passes*! ¡M' ha deixat tonto!

¡Y quins picaments de mans!.... Be, entenemos, ¿son per ell ó per mi?

No ho podré sapiguer pas, pues aquesta gent tan aviat xiula com aplaudeix.

Ja m' engresca aquest joch: tornemhi.

Un, dos, tres. ¡Quins jochs de capa més incomprendibles!

¡Y tornan á aplaudir! ¡Y tiran sombreros!

No sé que tinch.... La sanch me bull. Aquest home 'm fascina.... Voldria anarme 'n y no puch. Lo trasteig de capa m' enlluherna y no puch, no puch fugir.

Un, dos, tres.

Está vist, ab ell no puch fer res. Som com l' iman y l' acer.

Oh, pero jo t' agafaré.

Veyám si acotxant lo cap una mica y embestint-lo de *frente*.... Probemho.

¡Ara!

¡Nyach! ¡Bug! ¡Bug! ¡Qué es aixó! Sembla talment que m' hi empassat una espina de bacallá.

¡Ay, ay, aaayyy! ¡Las camas me fan figa! ¡Ay! La vista se me 'n va! La sanch circula ab desordre! De fret me *cremo* y de calor me *gelo*! Lo pols me bat ab forsa! ¡Bug!

Seyemhi: no 'm puch tenir dret. ¡Qué [tinch, Deu meu! ¡Qué tinch!

¡Quins picaments de mans! ¡Quant sombrero! ¡Quants cigarros! ¡N' hi ha per plantarhi un estanch!

¡Bug! ¡Bug! ¡Malehit singlot!

¡Oh! ¡Qué veig! ¡Mon pais natal! Si, lo prat sempre verdós ahont vaig neixer voltat d' amorosos cuydados. ¡Quin temps aquell! Mos germans encare pastoran lliurement.... ¡Desgraciats!

¡Qué poch penseu lo fi que vos espera. ¡Qu' hermosa es l' ignorancia de l' infantesa! Menjeu farfatje, menjeu ara que us vaga. ¡Jo pogués ferho!.... ¡Crech que deliro! Si, tot aixó es ilusió, filla del desvari! ¡Oh! ¡Massa ho comprench tot! Aixó es la mort. Si, la mort: ¡Bug! ¡Bug! Aquest singlot sagnós ho diu prou clar....

¡Ja no hi ha esperansa!

¡Desgraciat de mi!

Volia esperar, tot donant un vol, l' hora de sopar, y aquesta hora ja ha arribat: vaig á sopar, si, sí, pero vaig á sopar ab sant Lluch.

LLUIS MILLÀ.

LLIBRES

LA TIRANA, por F. GRAS Y ELÍAS. Ab lo titul genérich de *Episodios de mi tierra*, lo Sr. Gras y Elias ha empres la publicació de una serie de novelas en las quáls descriu costums de principis de sigle y narra aconteixements histórichs ocorreguts en lo camp de Tarragona.

De la primera novela titulada *Pedro de Rovellat* ja 'n parlarem oportunament. Avuy tenim á la vista la segona que porta 'l titul de *La Tirana*, la qual cap relació té ab la primera, formant un llibre enterament apart.

La major part de l' acció de *La Tirana* transcorre en la vila de Valls, y es moguda, viva y sumament interessant. No la relatarem á fi de no fer perdre l' interés als que desitjin llegirla.

Certas escenas qu' en ella 's descriuhen ofereixen un poderós relleu. A tal número pertanyen un moti del qual es victima un jove enginyer tingut per espia francés; la inauguració de las obras del canal de Reus á Salou, del qual encare avuy se observan en aquella comarca restos dels treballs que s' emprehueren en un moment de boig entusiasme, y la invasió y saqueig de la vila de Valls per la divisió francesa del general Souham.

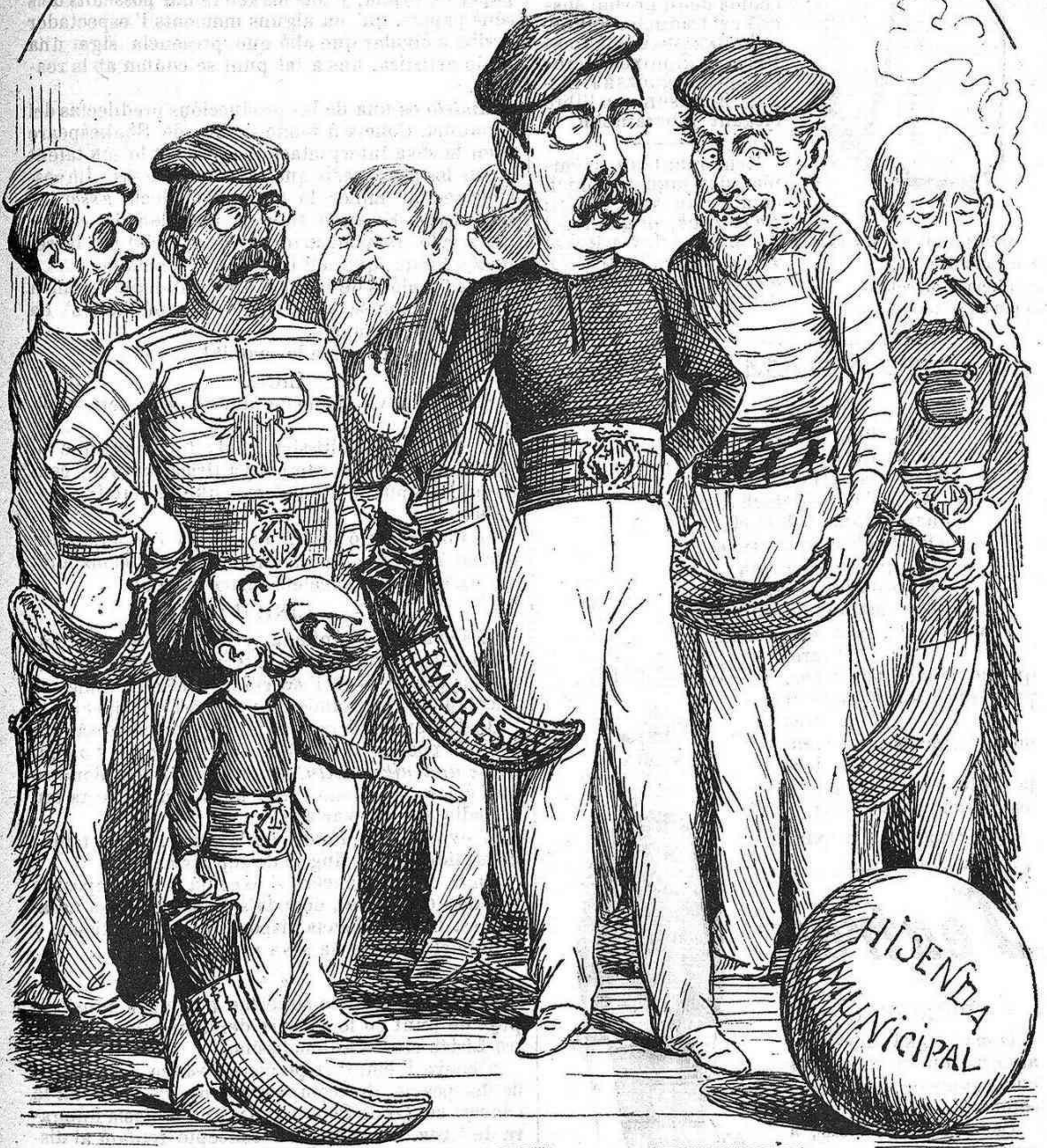
Lo Sr. Gras descriu aquests aconteixements ab acert en los tochs y molt excelent colorit, fentlos servir com de fondo á una acció novelesca viva y palpitant.

Las condiciones literarias de aquesta segona no-

LOS QUE MANEJAN LA PILOTA

FRONTON MUNICIPAL

Los grans pelotaris barcelonins

PREGUNTA

—Si tots los bons mossos
se'n van á Melilla,
¿cóm hem d' arreglarho
las noyas solteras?

vela son dignas si es que
no excedeixen en mérit
á las de *Pedro de Rove-
llat*.

NOVELAS ITALIANAS. Lo
volum quart de la *Bi-
blioteca universal ilus-
trada*, que ab tant exit
publica la casa Duran y
C.^a, conté las següents
noveletas: *Un hombre fe-
liz* y *Una separación* per
SALVADOR FARINA: *Pai-
saje* y *Juan* per TITO BRU-
NA, y *La carta de Mar-
garita* y *La pierna de
Juanito* per ENRICH CAS-
TELNUOVO. L'edició, pre-
cedida de un proemi sus-
crit pel traductor FREDER-
ICH BARAIBAR está ilus-
trada ab dibuixos y cro-
motipias degudas á J. BAI-
XAS. En resum: un llibre
elegant y baratíssim.

Hem rebut un exem-
plar del juguét cómich
catalá y en vers, titulat:
De retruch, original del
Sr. Marxuach y estrenat
ab exit en lo *Teatro Ro-
mea*, la nit del 10 de Abril
del corrent any.

RATA SÁBIA.

PENSAMENT

¡Qué bonich es un celatje
per la lluna il-luminat!
¡Quina clarór mes hermosa
tenen sos puríssims raigs!
Qué n' es de bonich lo cel
quan la lluna fá bon clar!
¡Qué bonicas las estrellas
escampadas per l' espay
com brillants posat desobre
de un mantell de satí bläu!

Pro brillants, casi ase-
[guro,
que no deuben serho pas,
puig que los brillants son
[pedras
molt prehuadas, y en tal
[cas
ja pulit se las haurían
los que vihuen allí dalt.

FREDERICH CANDÍ.

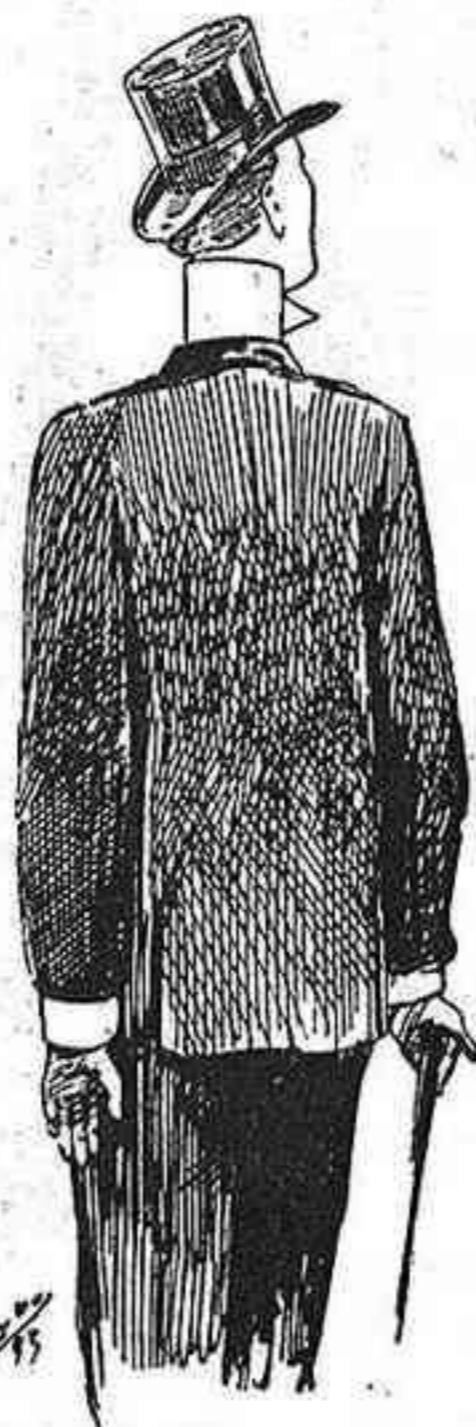
Teatros

PRINCIPAL

DORA: NANÁ: AMLETO:
aquests son los tres tituls
culminants de la presenta
senmana.

Las tres produccions, á
pesar de tenir un carácter
tan distint, alcansaren una
interpretació sumament
adequada que ratllá en ma-
gistral.

RESPOSTA

—No passi cuydado,
que no tothom marxa;
ja 'ns quedem per mostra
uns quants calaveras.

Dora es un dels dramas mes interessants de Sar-
dou. La Reiter, encarregada de la protagonista,
brodá 'l séu paper de una manera deliciosa; y en
las situacions dramáticas mes vibrants, mostrá un
poderós alé, que la féu digna dels calurosos aplau-
sos que li tributá 'l públich. Se portaren mol bé
tant las Sras. Guidantoni y Grammatica, com lo
Sr. Dondini, qu' es un actor verdaderament no-
table.

Naná cau de plé en lo género realista melodra-
mátich. Forman l' obra una série de quadros més
ó menos lligats, que apenas donan una idea de la
producció novelesca del mateix titul de que dima-
nan. La Reiter estigué asombrosa, interpretant lo
tipo de aquella Venus impúdica, causa de tant
horribles desgracias. Molt bé l' Emanuel en lo
paper de capitá, y tots los actors tan possehits dels
séus papers, qu' en alguns moments l' espectador
arriba á olvidar que alló que presencia siga una
ficcio artística, fins á tal punt se confón ab la rea-
lidad.

Amleto es una de las produccions predilectas del
Emanuel. Coneix á fondo l' obra de Shakespeare
y en la séva interpretació hi posa tot lo séu talent
y tots los séus medis que no son escassos. Impos-
sible recitar millor lo famós monólech *Essere ó
non essere*. Emanuel se vegé notablement secun-
dat per los restants actors y en especial per la se-
nyora Reiter, que féu una *Ofelia* deliciosa.

Las funcions de la companyia italiana están á
punt de acabarse, y ara es quan lo públich s' ha
comensat á animar.

¡Casi sempre passa lo mateix!

LICEO

Sembla que l' abono de aquest any será molt
numerós.

Ho celebrem moltíssim, desde 'l moment que al
bon resultat de la campanya lírica hi ha de con-
tribuhir lo públich tant ó mes que la mateixa em-
presa.

L' inauguració tindrà efecte ab l' ópera *Gui-
llermo Tell* per no permetre altra cosa, la malaltia
qu' está passant lo célebre baix Uetam.

LIRICH

Los concerts s' animan, y 'ls aplausos del pú-
blich admirat de la bona interpretació que alcan-
san las pessas, baix l' acertada direcció del mestre
Nicolau, van en augment de concert en concert.

¡Quina execució mes primorosa no alcansá, di-
jous, lo poema sinfónich de Mendelssohn: *Lo som-
ni de una nit d' istiu!* Dupto que puga donarse
més color y precissió á una pessa com aquesta tan
grandiosa y tan variada.

L' overtura de *Faust*, de Wagner, sigué també
aplaudidíssima y tingué de repetir-se.

En lo mateix concert s' executá una composició
titulada *Crepúscul*, deguda á la Srta. Lluisa Casa-
gemas. L' obra revela disposicions molt felissas, y
'l públich demaná la séva repetició.

L' éxit creixent de aquestas audicions musicals
pujá de punt en lo concert del diumenje. Lo Tea-
tro Líric estava animadíssim.

Albeniz, l' eminent pianista, estava encarregat
de dos pessas ab acompanyament d' orquesta: lo
concert en *La* de Schumann y una fantasia húnga-
ra de Listz. En molt bon concepte teniam al dis-
tingit pianista, pero s' ha de confessar qu' en pochs
anys ha progressat moltíssim, alcansant un dels
primers llochs en la séva especialitat artística. Ai-
xís li demostrá 'l públich, fentlo objecte de una ca-
lurosa ovació.

Totas las pessas del programa, menos una, l' *Obertura de Freitchitz*, ja molt coneguda del públich, alcansaren los honors de la repetició.

Aquest fet, per sí sol, explica fins á quin punt estaria caldejada l' atmósfera d' entussiasme que la nit del diumenje dominava en la gran sala del Teatro Lírich.

CIRCO BARCELONÉS

Confesso que no hi vaig.

Lo teatro es gran; lo públich que hi acut escás, y la veritat, s' hi agafa fret.

M' han dit que *El Marquesito* ha tingut un éxit regular. Pero jo dupto que tots los *marquesitos* del mon bastin per aixecar á un mort com lo teatro del carrer de Montserrat, que acostuma á estar sempre de pega, y més ara, que desde 'l principi ab *L' honor militar*, va donar la gran ensopegada del sigle.

ROMEA

Los Auceletes continúan refilant qu' es un gust.

TÍVOLI

Ab *Garín*, que continúa sent l' ópera de la temporada, han alternat *La Favorita* á càrrech de la Fàbrega, en Morera y en Mestres, y *Ernani* desempenyat per las Sras. Marrá, Olavarri y Bugatto.

Tant l' una com l' altra partitura varen ser molt ben rebudas.

NOVEDATS

La Pubilleta, de 'n Riera y Bertrán, es una comedia en dos actes, tan senzilla com entretinguda.

No té, á lo que sembla, altre objecte que la presentació de alguns tipos rurals, com son un matrimoni ab la séva filla, un metje, un arcalde y un seminarista, pretendents aquests tres últims á la má de la pubilleta. De la rivalitat entre l' arcalde y 'l metje se 'n aprofita hábilment l' aspirant á capellá, que quan los té ben engrunyits fins al extrém de aspirar cada hú d' ells á la má de la noya, més que per amor, per

evitar que l' altre se 'n gaudeixi, 'l seminarista se 'n aprofita y se la queda per ell, penjant los hàbits á la figuera.

L' obreta careix de pretencions: es més bé un sainete que una comedia, y logra 'l séu objecte de fer passar al públich una estona entretinguda, ab alguns xistes discrets y una serie de situacions cómicas agradables.

* * *

¡Dios! es un melodrama algun tant fosch en lo seu desarrollo, á pesar de que l' assumpto es sumament senzill.

L' autor, senyor Barrionuevo, es un escriptor de rassa, un novelista distingit y las bellas y gallardias que prodiga la séva ploma s' observan en los diálechs de aquesta obra. Aquestas condicions me-

rament literarias superan de molt á las escénicas.

Al final del acte según se produheix un efecte escenogràfic de molt relleu que 'l públich aplaudí ab entussiasme. Durant una revolta que te lloch en un carrer de Málaga, una bomba destruheix la fatxada de una casa, apareixent lo carrer crissat de barricadas, en lo més fort de la lluyta. Aquesta decoració, deguda al senyor Urgellés, sigué aplaudida ab verdader entussiasme y la vritat esques' homereix.

En l' execució 's distingiren la Sra. Ferrer y 'ls Srs. Simó, Borrás, Guitart, Pigrau y Virgili. Tots ells obtingueren aplausos, lo mateix que l' autor Sr. Barrionuevo, qui sigué cridal á las taulas al final dels actes.

CATALUNYA

Tenim *Duo de la Africana* per una llarga temporada. Es aquesta una de aquellas produccions que cauhen de peus, de assumpto ben trobat, ben desarrollada, plena de xistes y ab situacions cómicas endevinadas de debó. D. Miquel Echegaray es l' autor del llibre.

LOS GRANS PELOTARIS

Lo *Lagartijo* dels Frontons

PERE ARRESE YGOR (*Portal*)

Pero *El Duo de la Africana* poseheix ademés los encants de una música preciosa. Lo mestre Fernandez Caballero ha escrit una obra mestra, capás per si sola de crear la reputació de un compositor. Totas las pessas tenen un valor positiu; pero entre ellas se destacan pel séu caracter y per la séva expressió 'l coro dels murmuradors y 'l duo de tiple y tenor que té per motiu principal la *Jota aragonesa* y qu' es de un efecte verdaderament avasallador. Aquell tros de música tan ben sentit, tan notablement colcat arriba fins al fondo de l' ànima. L' enemich més acérrim de la sarsuela s' haurá de reconciliar ab ella al ferse cárrech de aquesta preciosa página musical.

L' obra ha sigut posada ab molt acert: lo coro canta ab notable afinació y la Sra. Pino y 'ls senyors Cerbón y Fernandez s' emportan cada nit calurosos aplausos dels quals participa també 'l mestre Cotó, que dirigeix la orquesta ab tant talent com carinyo.

GRANVIA

Lo drama *Mariana*, á cárrech de la Sra. Mena, tingué diumenje una interpretació verdaderament notable. Dels aplausos del públich que omplia 'l teatro de gom á gom, participaren tots los actors que contribuïren á la bona interpretació del drama.

* * *

Dijous de la senmana passada, inauguració de las funcions de la distingida societat *Centre cómich barcelonés* y estreno de la joguina de D. Juliá Carcassó *La tornaboda*.

Basada en una costum popular de certs pobles de Catalunya, la comedieta del Sr. Carcassó desperta interés desde 'l principi, y corra natural y expontánea hasta el final. La versificació es fácil y elegant y l' acció ofereix en alguns pasatjes situacions altament cómicas. Induptablement *La tornaboda* revela un progrés en relació als *Gegants de la ciutat*, obra del mateix antor estrenada en la temporada última.

Lo Sr. Carcassó va ser molt aplaudit, com també 'ls artistas que prengueren part en la execució. Y consti que 'ls aplausos foren expontáneos, perque en aquest teatro no hi ha *claque*.

CIRCO EQUESTRE

Lo local ha sigut trasformat en teatro en lo qual actua una ben combinada companyia, cultivant la sarsuela seria.

Lo personal es numerós é intel·ligent y d' ell tindrem ocasió d' ocuparnos ab més espay un altre dia.

Las sarsuelas *El Milagro de la Virgen* y *El Juramento* alcansaren un èxit molt satisfactori.

N. N. N.

FANTASÍAS BARCELONINAS

I.

VIRTUS SUPREMA LEX

Senyor Don Pau Bonavida.
Paris. Barcelona, 4
del mes de Octubre del any
de Déu 1940.

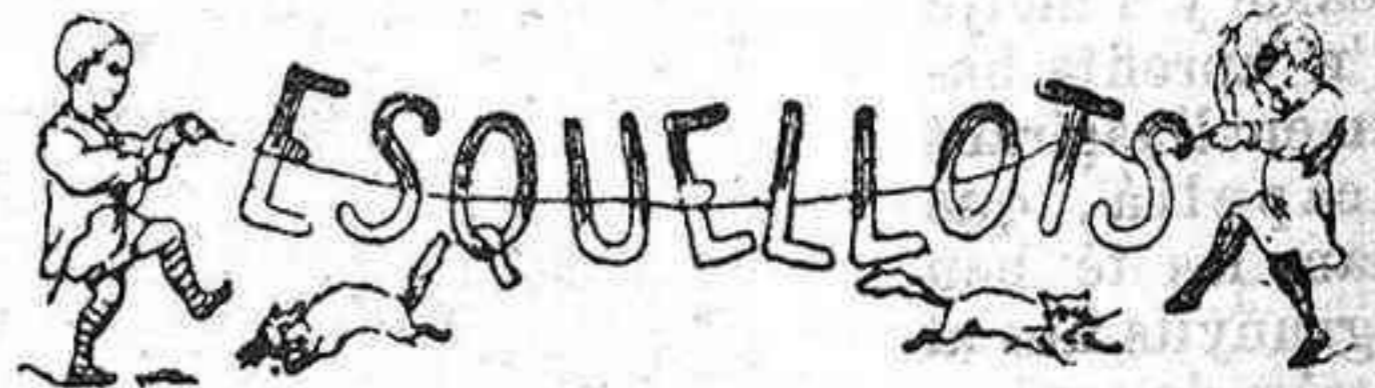
Volgut amich Bonavida:
Comensant per saludarte,
cupleixo 'l que 't vaig prometre
d' escriure't algunas cartas,
y t' envió la primera,
segúr de que 't farà gracia.

He lograt ab mil fatigas
y fentme *estimar* d' un frare,
(que son els reys), assistir
d' oyent no més, á la cátedra
de Anatomía del Cuerpo
con explicaciones prácticas;
asignatura que ensenyan
en la Clínica Cristiana.
La sala sense finestras
y per cert, molt desfregada
per rebre llum, té una sola
claraboya al sostre y basta,
y de las quatre parets
baixan al mitj de la sala
uns quants esglahons de fusta
vella, rónega, romática.
En un dels panys de paret
hi ha una porta, es la d' entrada.
Al damunt d' aquella porta
hi ha un rétol ab lletras blancas
Virtus suprema lex, diu,
y sobre d' éll, se destacan
los atributs de la Mort
tot voltant l' escut d' Espanya.
En lo centre del local
quede un espay bastant ample,
perqué 'ls alumnos no l' omplin
tot voltat d' una barana.

¡Xiton! entra 'l catedrátich
ab la toga ben cordada,
's coloca uns lentes negres
y murmura una pregaria.
Tots los deixebles l' imitan
posantse ulleras fumadas,
y 'l *profesor* dona l' ordre
de que portin lo cadavre.
Tots los alumnos s' assentan
en las carcomidas gradas,
y al punt, dos frares forsuts
portan demunt d' una taula
un cos mort; es d' una dona
pro tot' ella va tapada
ab un vestit fet de punt
que totas sas carns amaga.
Lo catedrátich, ab énfassis,
comensa sa perorata
sobre l' origen dei mon....
pero no puch explicarte
res més, porque lo molt pillo
mirant per tot, va adonarse
de que jo no duya ulleras
y al punt va treurem de classe,
dihentme:—Arre allá extranjero,
crée que estamos en Francia,
que muestran las desnudeces
á la juventud liviana,
corrompiendo las conciencias
y condenando las almas?—

Y prou per avuy, amichs;
diverteixe y fins un' altra
si t' arriabs á *La Morgue*
recórdat d' aqueixa carta.

Per la traducció
A. LLIMONER.

Una de las novedats de la senmana ha sigut
inauguració del *Frontón Barcelonés*.

LAS DONAS DE PARIS

Fot. Reulingier.—Paris.

La Duhamel

Es la que va crear lo paper de *Miss Helyett*. Lo mestre Audran lo escrigué expressament per ella, encantat de véurela representar als *Bufos* y en la pantomima *L' Enfant prodigue*.

Es molt ignocenta; tant, que ha rehusat admirables proposicions; si bé en veu baixa s' assegura qu' està enamorada d' un militar.

Los dos trajes ab que la donem perteneixen à un' obra qu' ella representa à París ab gran éxit, *Sainte-Freya*.

Hem tardat una mica à tenir joch de pilota; pero ningú podrà dir que no ho haguém fet molt bé. Un altre edifici tan grandió, tan elegant, tan apropiat, en lo qual la bellesa arquitectónica y la comoditat hi estigan tan ben aliadas, ja poden recorre tot lo mon, no 'n trobaran un altre.

Ni en las Provincias Vascongadas, la terra clásica del *Jai Alai*, tenen un frontó tan magnífich.

De manera, qu' en rigor, es més *Alai* ó com si diguessem més *alegre* aquí qu' en lloch més.

* * *

L' inauguració vá efectuar-se dijous de la setmana passada. Totas las localitats estavan plenas de gom à gom. ¡Y quina concurrencia, amiguets! Lo bó y millor de Barcelona.

Hi havia qui duptava de que la lluyta dels pelotaris pogués atreure l'atenció; pero avuy ja no hi cab dupte de cap mena. L'espectacle es briós, animat, interessant. Lo públich en massa, en alguns moments en que la competencia entre 'ls blanchs y 'ls blaus, era animadíssima, esclatá en los més entusiasmats aplausos.

Vaja, que la cosa vá agradar.

Y la proba 's vá veure en la partida del diumenje. ¡Quin plé més inmens! ¡Y quina partida més superba!

Veritat es que hi prenian part los jugadors més famosos acreditats, y que picats de l'amor propi 's va: batre com á fieras.

¡Vay una manera de tornarse la pilota! Alló dava gus de veras.

Y, e quant al públich, desde la segona llissó ja vá no rarse més instruhit de lo qu'era d'esperar, y tot va ser parlar de *boleas* y de *revés-aire* y de *rebotes*, y de *delanteros* y de *zagueros*... en una paraula, que s'hauria dit que 'l joch de pilota contava á Barcelona anys y sigles d'existencia.

Y vingan apostas... que, la veritat siga dita, es lo que menos m'agrada de aquesta diversió. Pero ja se sab: hi ha sempre qui no 's pot menjar ni 'l millor tall, no estant ben amanit.

Jo no aniré may á jugar, sino á veure com jugan.

L'únic inconvenient del nou frontó depén d'estar situat en lo terme de Sant Martí de Provensals. Tots aquells alreduors están per urbanisar, de manera que no sembla sino qu' en aquell poble no tinguin Ajuntament.

Un senyor molt enterat de la vida dels sants, deya al tornar del Frontó:

—Sant Martí vá donar mitja capa á un pobre; en cambi, Sant Martí de Provensals dona la capa entera als richs.

—¿Quina capa?

—La de pols.

Una noticia sobre en Sagasta comunicada per un dels corresponsals del *Diari de Barcelona*:

«Anoche pudo ya distraer el ánimo dedicando su atención á oír parte de los *Hugonotes*, por un hilo telefónico que tiene en su propio cuarto.

Bé podém dir, en conseqüencia, que las distraccions de D. Práxedes están pendants de un fil.

Mentres sortia un dels vapors que la senmana passada transportava á Melilla una de las baterias del regiment de Artillería de montanya, passava en sentit invers per la boca del port uu barco inglés.

Medicaments del Dr. WOOM

Aixerop lactífich, per augmentar la cantitat y millorar la calitat de la llet. Utilíssim per mares y didas.

Aixerop pectoral, pera curar tota classe de tos.

Aixerop antidiarreich-estomacal, per curar las diarreas y malalties de ventrell.

UNICH DEPÓSIT:

AIXEROPERIA

DEL

DR. GENE R

Petrizol, 2, Barcelona

UN VALENT

S'ha vestit ab aquest traje —que s'acaba de fé exprés— perque diu que aixís los moros lo respectarán molt més.

La multitud que ocupava las escolleras vá posarse á xiular desafortadament, llansant crits de «¡Fora 'ls contrabandistas!»

Y 'l capitá del vapor 's tragué la gorra dirigint un saludo als manifestants.

Homes del calibre de aquest *inglés*, si no tenen cap desgracia, acaban sempre per ser geperuts.

¿Volen saber per qué?

Perque s'ho tiran tot á l'esquena.

La corrida de toros del diumenje sigué dolenta de debó.

Ni 'ls toros valian gran cosa, ni 'ls lidiadors varen fer res de particular per esbargir la nyonya que va apoderarse del públich.

Y per ser la festa més complerta resultaren dos ferits: un d'ells, lo banderiller Saleri, victima de una distracció, y 'l cabo de municipals Sr. Medina, que venint de cumplir un'ordre, entrá en lo carreró, quan lo toro hi era.

L'infelís cabo morí l'endemá.

Decididament, l'espectacle nacional resulta molt divertit ¿veritat?

Una comissió de catedrátichs de Medicina, presidida pel decá de la facultat, demana al arcalde una subvenció per sostenir un *dispensari* en lo local que ha de obrirse al carrer del Carme.

¡Gracias á Deu que 'ls pobres podrán ferse visitar pels sabis oficials, sense que hajan de pagar la visita!

Perque es de creure que 'ls serveys del dispen-

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

ÚLTIMAS PUBLICACIONES

Biblioteca Selecta, tomo 66

Biblioteca económica filosófica, t. 65

HORAS PERDIDAS

per **MANUEL ESCAYOLA**

Un tomo 16.º   Ptas. **0'50**

LÓGICA HEGEL

Tomo 4.º

Un tomo 16.º   Ptas. **0'50**

UNA AVENTURA D' AMOR

PER **C. GUMÀ** AB DIBUIXOS DE **M. Moliné**

Preu **2 rals.**

OBRAS DE ACTUALIDAD

DON JUAN TENORIO

Drama fantástico-religioso en dos partes

Precio **2 pesetas.** per **D. JOSÉ ZORRILLA** Precio **2 pesetas**

EL NUEVO TENORIO

LEYENDA DRAMÁTICA EN 7 ACTOS, EN PROSA Y VERSO ORIGINAL DE

Joaquín M.ª Bartrina y Rosendo Arús y Arderiu

Precio **2 pesetas**

EN JOANET Y EN LLUISET

PARODIA DE

DON JUAN TENORIO

Empescada per **SANALL Y SERRA**, ab dibuixos de **Gómez Soler**

Preu **2 rals**

¡¡ESTÁ EN PREPARACIÓ!!

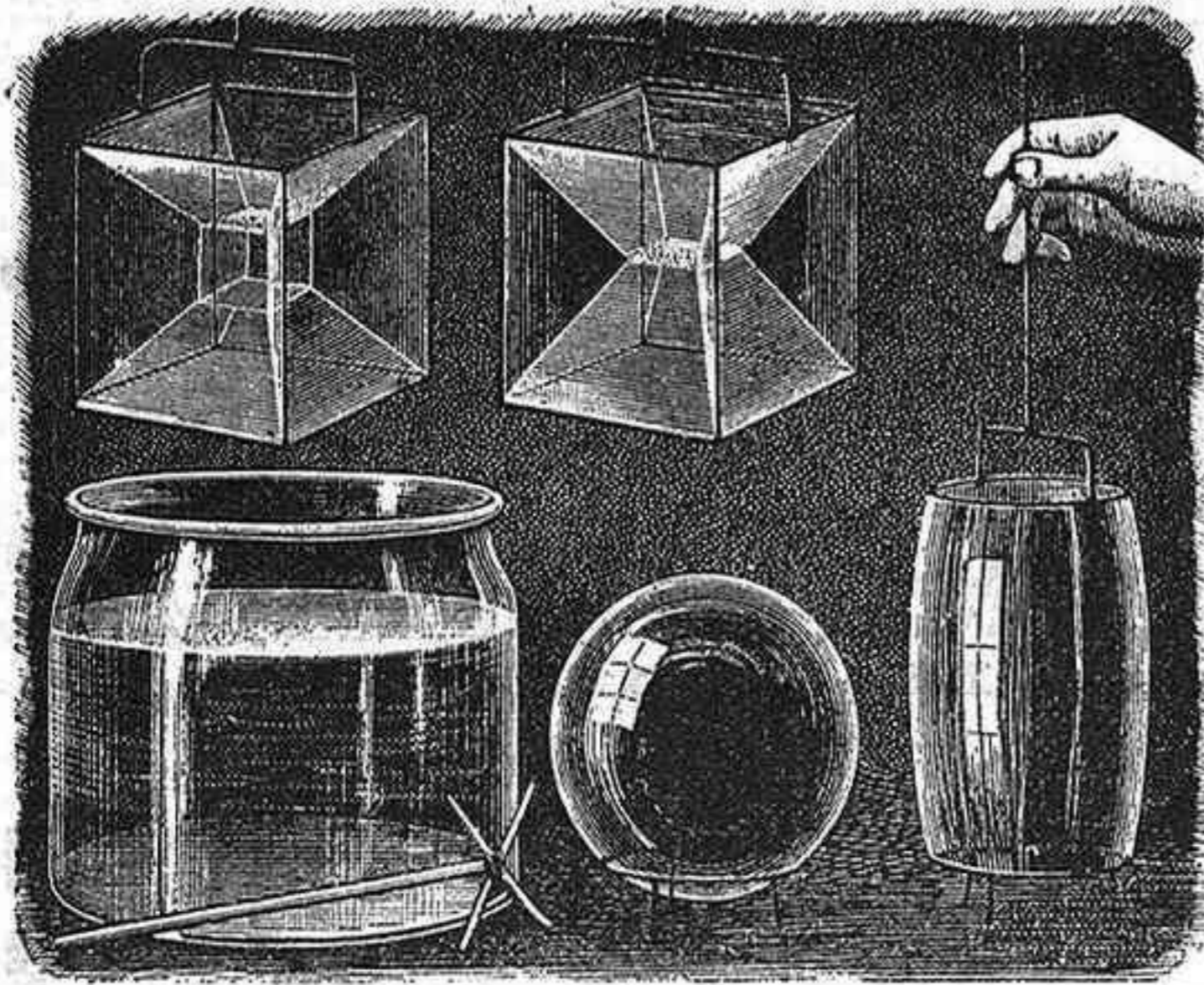
ALMANACH

DE

**LA ESQUELLA
DE LA TORRATXA**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls storgan rebaixas

DISTRACCIONS CASULANAS

METAMÓRFOSIS D' UNA BOMBOLLA DE SABÓ

Preparació del líquit: aygua, á 15 graus temperatura y sabó de Marsella: se filtra ab un drap y s' hi anyadeix glicerina en la proporció de dos quints de glicerina per tres d' aygua de sabó. Se remena bé y 's deixa reposar fins que á la superfície del líquit s' hi forma una crosta. Se treu aquesta y ja está la cosa á punt de servir.

L' objecte ab que s' ha inflar las bombollas es una palla badada per un extrém en quatre parts, en forma de creu. (Vejis lo dibuix.)

Fabrican ab una mica de fil-ferro un petit suport en forma d' anell sostingut per tres peus, y després de mullarlo ab lo such preparat, hi deixan caure ab la palla una bombolla, que s' hi mantindrà molt rato.

Fan ara un' altra anella de set centimetres de diámetro, sostinguda per un fil-ferro llarch, la mullan y poch á poch l' acostan á la bombolla; estiran una mica y 'ls resultarà una especie de galleda.

Després fan un dau de fil-ferro, també de set centimetres d' amplada, y 'l sumergeixen en l' aygua glicérica. L' efecte es màgich; lo dau se cobreix de sis cristalls líquits ab hermosas combinacions interiors.

Tornan á sumergirlo, sense desfer los cristalls formats, y en lo cos del dau aumentan encare 'ls efectes de llum y de plans líquits.

Es un entreteniment verdaderament curiós, que pot proporcionar llarga distracció á qualsevol persona desocupada,

sari correrán á càrrech exclusivament dels mateixos catedràtics, ja que si 'l nou establiment benéfich hagués de servir per favorir á quatre parents ó amichs de aquells senyors, la subvenció municipal hi seria de massa.

La caritat ha de ser pels pobres y no pels que, no trobant altra manera de obrirse camí, acuden á la Casa Gran, que ja comensa á semblar una *Fábrica de Beneficencia*.

La Associació benéfica dels *Amichs dels pobres* persisteix en la séva idea d' erigir un *Hospital quirúrgich destinat á auxiliar als ferits del treball*.

Y no havent pogut lograr que l' Ajuntament li cedís l' ús de alguns dels molts terrenos que posseheix, ha publicat un anunci invitant als possee-

dors de solars situats en l' Ensanxe de Barcelona y pobles vehins, á presentar proposicions pera la cessió de 60,000 pams, expressant las condicions de la venta y la situació del solar.

Fins á últims del corrent hi ha temps de presentar ofertes en la Secretaria de la Societat, Barará, 23, casa de socorro.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Si-pi-ó.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Caco—Coca.*
- 3.ª TRENCA CLOECAS.—*La pena de mort.*
- 4.ª ROMBO.—

S
M A L
M A L L A
S A L D O N I
L L O P A
A N A
I

- 5.ª TERS DE SÍLABAS.—*TO MA SA
MA NI LA
SA LA DO*
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Escatrón.*
- 7.ª GEROGLIFICH.—*Cent grams tres unsos.*

FILLAS DE EVA

Fot. Adèle.—Viena.

—Ahir vaig renyí ab lo soci, lo qual vol dir que actualment, per lo que puga oferirse 'ls, soch libre completament.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto 63.